

A parkok és fasorok ellenségei

Gyakorta hallhatjuk a közönség részéről azt a panaszt, hogy szép fővárosunknak a külföldi metropolisokhoz képest nincsen elég parkja, nincsen elég befásított utcája.

Mint szakközeg, és sok európai metropolis tanulmányozója, aki ezeket első sorban kertészeti oldalról figyeltem meg, magam is azt tapasztaltam, hogy mi, budapestiek, a városi parkok — squarek — nagysága és mennyisége tekintetében az egyes nyugati nagy városok mögött állunk.

Ez a hiány azonban távolról sem ötlött annyira szemembe, mint amaz elszomorító tény, hogy nálunk a nagyközönség a meglevő parkokat, parkozott tereket és főleg az utcai sorfákat sokkal kevésbé tudja megbecsülni, mint a nyugati városok publikuma. Ez alatt azt értem, hogy nálunk a nagyközönség egy bizonyos része azt hiszi, hogy a sétateretek az ozsonna-maradványok és a felesleges papirosnak gyűjtőhelyei, a pázsit-terek pedig átjárásra és lapdázásra valók, a sorfákat pedig azért ültetik, hogy a suhancok bicskáikat azokon kipróbálhassák és a fuvaros kocsisok szekerikkel nekik mehessenek.

A fővárosi parkokban és sétányokon elhelyezett tilalomtáblák ezt hirdetik:

„A sétányt a közönség figyelmébe ajánljuk. A fákat, bokrokat és virágágyakat megsérteni és a gyepre lépni tilos. Lapdázni csak az erre a célra kijelölt helyen szabad. Kutyát a sétányra vinni és papirost, hulladékot eldobni tilos. E szabály ellen vétőket a hatóság 10 koronától 100 koronáig terjedő pénzbírsággal, esetleg megfelelő elzárással fogja sújtani.

A székesfőváros tanácsa.“

Az okos és rendszerető embernek ez elég volna, de nálunk, sajnos, kevés a rendszerető ember és ha valakit netalán még figyelmeztetni merne helytelen cselekedetére, legtöbb esetben goromba feleletet kap.

A rendfentartással megbízott sétatéri örök szép szavára a közönség nagy része nem hallgat és ha az illető ör erélyesebb szóval igyekszik érvényt szerezni feladatának, akkor nem ritka esetben még bepanaszolják az őrt valami befolyásos urnál, aki aztán még az őrt is felelősségre vonja.

A budapesti parkokban és sétányokban sinylődő jobbfajta fenyők és puszpángok pusztulása abban talál magyarázatot, hogy ezeket a növényeket a sétányokon futkosó kutyák a náluk szokásos módon megtisztelik, ami az illető növény feltétlen elvesztét vonja maga után.

Legtöbb ellensége van azonban a sorfáknak, amiket a természet erdei lakóknak teremtett, s így a nagyvárosi füst, por, bűzhöz és a nyáron uralkodó száraz, az épületekről visszasugárzó fojtott forróságokhoz nincsenek hozzászokva. A növényzetnek nemcsak föld fölötti része kíván levegőt, hanem a gyökérzet is levegőre és növényre szorul, azaz porhanyó földre, ami a levegőt és esővizet a gyökerekhez bocsátja.

A mi modern aszfaltunk és keményre taposott uttестeink bizony nem alkalmasak arra, hogy a fa gyökereihez levegőt és esővizet juttassanak.

Van azonban eset, hogy a sorfák megfelelő földbe és jobb helyre kerülnek és szépen fejlődnek: a levegőben van azonban a telefon-hálózat, a villamos vezeték, stb. akadályként, amit a fának érinteni nem szabad. De jobbra, vagy balra sem nőhet, mert az ottani lakó nem engedi, hogy ablakához közel legyenek az ágai, és szobáját elsötétítsék. Az utca felé sem szabad nőni a fának, mert ágai a kocsiforgalmat akadályozzák és galyai horzsolják a villamosokon alkalmazott hirdetőtáblákat; az egyik lakó a fának alapos visszametszését kívánja, mert neki napra van szüksége, a szomszédja pedig azon kesereg, hogy minek is vannak az árnyékadó sorfák, ha visszametszik azokat?

Mindezekon kívül a sorfák számtalan bajnak vannak kitéve: a lovak például nagy szeretettel rágják le a héját; a neveletlen suhancok bicskáikkal szintén sértik a fákat, az értelmetlen emberek pedig mindenféle kétes folyadékkal, legyen az karbols, szappanos, lysoformos, stb., boldogítják a lakásuk, vagy üzletük előtt álló fákat.

A sorfák legnagyobb ellenségeihez számíthatók a fuvaros kocsisok, amennyiben telelakott kocsijaikkal, főleg a külső utakon, alig hagynak egy fát is sértetlenül. Vaspánt-védőt pedig nem lehet minden fa köré alkalmazni, mert a főváros területén körülbelül 100,000 darab fa áll, a favédők felállítása tehát mindjárt milliókra menő költséget okozna.

Hallottam már olyan megjegyzést is, hogy Angliában a közönség a pázsiton járhat, hát miért nem engedhető ez meg nálunk is? Hát azért, mert Angliában a klíma nyirkos, harmatos és csapadékban gazdag, az ilyen kedvező viszonyok mellett a pázsit kibírja azt, amit nálunk a kedvezőtlen éghajlati viszonyok között nem bír ki. Tanuskodik erről a VIII. kerületben a Tisza Kálmán-tér, Mátyás-tér, a VII. kerületben az Almássy-tér, a Magyar Színház előtti stb. tér, ahol minden tavasszal újra kell a pázsitot vetni, de néhány hónap múlva már teljesen össze van taposva, a kertészek, örök, és a tilalomtáblák dacára.

A külföldi közönség nem úgy csinálja ezt. Egy kis figyelemmel, jóakarattal és rend-

szeregettel, amit ez az ügy a mi közönségünk-től megkíván, nálunk is másképp lehetne ez, azért apellálok én a budapesti polgárok közérdekében a fent leírt bajok orvoslására a nagyközönséghez.

Tiszteletteljes kérelmem a következő:

Ne piszkítsuk a fővárosi parkokat és sétányokat csunya maradékokkal, papirossal s oda nem való egyéb szeméttel és még annál is csunyább piszokkal.

Ne engedjük kutyákat a sétányokban gárdálkodni.

Ne lovagoljunk, ne biciklizzünk, ne járjunk és ne lapdazzunk ott, ahol nem szabad.

Ne rongáljuk a bokrokat és kiméljük és vedjük meg sorfáinkat.

Ráde Károly,
szék. főv. kertészeti igazgató.